

Utlåtande 2009:158 RI (Dnr 124-2443/2008)

Kommunal revisionsrätt hos kommunens entreprenörer
Motion av Malte Sigemalm (s) (2008:73)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2008:73) av Malte Sigemalm (s) om Kommunal revisionsrätt hos
kommunens entreprenörer anses besvarad.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Malte Sigemalm (s) föreslår i motion (2008:73) (se bilaga) att kommunfullmäktige ska besluta att kommunen vid antagande av entreprenörer avtalar om rätten för kommunen att när helst man önskar låta kommunrevisionen granska verksamheten. Vidare föreslår motionären att kommunfullmäktige beslutar att varje uppdragstagare är skyldig att efter varje verksamhetsår överlämna ett reviderat bokslut till kommunen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att en det är av yttersta vikt med en aktiv avtalsförvaltning, d.v.s. att följa upp hur leverantören fullgör sina åtaganden enligt avtal. I avtalsförvaltningen ingår även att vid behov vidta åtgärder för att följa avtalet.

Mina synpunkter

Uppföljning och utvärdering är en av grundstenarna i det kommunala förvaltandet och ledarskapet. Stockholms stad arbetar på uppdrag av invånarna och det är deras pengar vi förvaltar. Därför är uppföljning av hur skattepengarna används central.

Motionären lyfter vikten av att de kommunala revisorerna får tillträde till och kan granska de verksamheter som har upphandlats av staden. Detta för att dels säkra kvaliteten, minska riskerna för ekonomiska oegentligheter och att skattepengarna inte slösas.

Jag delar till stora delar motionärens intentioner. Vi har fått förtroendet att styra staden och har därför ett stort ansvar att säkerställa kvaliteten för skattepengarna. Det är därför av yttersta vikt med en aktiv avtalsförvaltning, d.v.s. att följa upp hur leverantören fullgör sina åtaganden enligt avtal.

Den bästa bedömaren av verksamheternas kvalitet är brukaren själv. Därför är det viktigt att ge människor valfrihet att utifrån sina egna önskemål välja utförare. De verksamheter som faller under lagen om valfrihetssystem konkurrerar med kvalitet och det är medborgarna som väljer vilka entreprenörer som har en god verksamhet.

I de fall där staden upphandlar tjänster är det initialt viktigt med genomtänkta upphandlingsunderlag som ställer krav på seriösa entreprenörer.

Staden har länge arbetat med upphandlingar och därför finns det en stor kunskap och erfarenhet på området i organisationen. Dock måste denna kunskap spridas så att medarbetare som arbetar med upphandling vet hur upphandlingsunderlaget ska se ut. För att klara tillsyn, säkerställa avtalsuppföljning, tillförsäkra medborgarna insyn i verksamheterna bör det skrivas in i avtalen att kommunen ska ha rätt till insyn, kontroll och inspektioner av olika slag. En viktig kontrollfunktion är att det står i avtalet att en årsredovisning med bokslut och balansräkning ska lämnas till kommunen årligen. Detta sker också i de allra flesta fall.

I den centralupphandling av 14 vård- och omsorgsboenden för äldre som stadsledningskontoret genomfört står inskrivet i avtalen bl.a. att ”Entreprenören ska ge staden insyn i verksamheten och samarbeta så att staden genom förvaltande respektive beställande stadsdelsnämnd samt genom revisorer och äldreomsorgsinspektörer kan genomföra tillsyn, uppföljningar och utvärderingar. I detta ingår, verksamhetsuppföljning enligt HSL och SoL, uppföljning och tillsyn av avtalsuppfyllelse samt hur den enskildes omvårdnadsbehov tillgodoses.”

Vidare avtalas i ovan nämnda upphandling att ”Entreprenören ska ge staden insyn i företagets ekonomiska ställning genom att, senast en månad efter att årsredovisning fastställts, lämna en skriftlig verksamhetsberättelse med bokslut och balansräkning. Stadens revisorer ska äga rätt att på samma sätt som i verksamhet i kommunal regi kontrollera och utvärdera verksamheten. Entreprenören förbinder sig att aktivt medverka och utvärdera vid och underlätta deras arbete.”

I utbildningsnämndens riktlinjer för uppföljning av enskilt driven förskoleverksamhet står också inskrivet att de kommunala revisorerna ska ha rätt till insyn.

Även om staden skriver in i avtalen att stadens revisorer ska äga rätt att kontrollera och utvärdera verksamheten så är det sedan upp till stadens revisorer att bestämma om och när en granskning ska göras.

Inom staden pågår nu ett arbete med att ta fram rutiner för hur staden bättre ska kunna kontrollera att företag är seriösa.

Bilaga

Motion (2008:73) av Malte Sigemalm (s) om kommunal revisionsrätt hos kommunens entreprenörer

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Bifalla motionen.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att revidera stadens upphandlingspolicy i enlighet med motionen.
3. Därutöver anför följande.

Det är glädjande att staden har genomfört upphandlingar där motionens krav har tillgodosetts. Det är dock rimligt att staden, som ansvarar för verksamheten inför medborgarna kontrollerar och tillförsäkrar sig dessa redskap i alla fall. Därför bör det också ingå i stadens upphandlingspolicy.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Bifalla motionerna
2. Anföra följande

Det är glädjande att majoriteten tar motionens intentioner på allvar. Vi har dock sett att upphandlingspolicyn har blivit urholkad under den borgerliga majoriteten och behöver revideras med bland annat en antidiskrimineringsklausul med verklig användning och uppföljning, samt stärkt meddelarfrihet i såväl offentlig verksamhet som entreprenad.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2008:73) av Malte Sigemalm (s) om Kommunal revisionsrätt hos kommunens entreprenörer anses besvarad.

Stockholm den 7 oktober 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Malte Sigemalm, Abdo Goriya* och *Kersti Py Börjeson* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Malte Sigemalm (s) föreslår i motion (2008:73) (se bilaga) att kommunfullmäktige ska besluta att kommunen vid antagande av entreprenörer avtalar om rätten för kommunen att när helst man önskar låta kommunrevisionen granska verksamheten. Vidare föreslår motionären att kommunfullmäktige beslutar att varje uppdragstagare är skyldig att efter varje verksamhetsår överlämna ett reviderat bokslut till kommunen.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Inom Stockholms stad ligger det yttersta ansvaret för en upphandling och för att träffa avtal med entreprenörer hos den upphandlande myndigheten, det vill säga respektive nämnd eller bolag. Det är därmed upp till varje upphandlande myndighet att besluta om vilka krav som ska ställas.

Enligt kommunallagen 3 kap. 16 § får kommuner och landsting efter beslut av fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet, för vars handhavande särskild ordning inte föreskrivits, till ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening, en stiftelse eller en enskild individ.

Enligt 6 kap 7 § ska nämnderna se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta gäller även verksamhet som drivs på entreprenad.

Stadsledningskontoret anser att en det är av yttersta vikt med en aktiv avtalsförvaltning, d.v.s. att följa upp hur leverantören fullgör sina åtaganden enligt avtal. I avtalsförvaltningen ingår även att vid behov vidta åtgärder för att följa avtalet.

För att klara denna tillsyn, för att säkerställa att avtalsuppföljning kan ske samt för att tillförsäkra medborgarna insyn i verksamheterna bör det skrivas in i avtalen, vilket också vanligtvis görs, att kommunen ska ha rätt till insyn, kontroll och inspektioner av olika slag. Även att en årsredovisning med bokslut och balansräkning ska lämnas till kommunen årligen bör skrivas in.

I den centralupphandling av 14 vård- och omsorgsboenden för äldre som stadsledningskontoret genomfört står inskrivet i avtalen bl.a. att ”Entreprenören ska ge staden

insyn i verksamheten och samarbeta så att staden genom förvaltande respektive beställande stadsdelsnämnd samt genom revisorer och äldreomsorgsinspektörer kan genomföra tillsyn, uppföljningar och utvärderingar. I detta ingår, verksamhetsuppföljning enligt HSL och SoL, uppföljning och tillsyn av avtalsuppfyllelse samt hur den enskildes omvårdnadsbehov tillgodoses.”

Vidare avtalas i ovan nämnda upphandling att ”Entreprenören ska ge staden insyn i företagets ekonomiska ställning genom att, senast en månad efter att årsredovisning fastställts, lämna en skriftlig verksamhetsberättelse med bokslut och balansräkning. Stadens revisorer ska äga rätt att på samma sätt som i verksamhet i kommunal regi kontrollera och utvärdera verksamheten. Entreprenören förbinder sig att aktivt medverka och utvärdera vid och underlätta deras arbete.”

I utbildningsnämndens riktlinjer för uppföljning av enskilt driven förskoleverksamhet står också inskrivet att de kommunala revisorerna ska ha rätt till insyn.

Även om staden skriver in i avtalen att stadens revisorer ska äga rätt att kontrollera och utvärdera verksamheten så är det sedan upp till stadens revisorer att bestämma om och när en granskning ska göras.

Inom staden pågår nu ett arbete med att ta fram rutiner för hur staden bättre ska kunna kontrollera att företag är seriösa. Stadsledningskontoret tar fram en vägledning till förvaltningarna där det framgår vilka uppgifter som går att få från Skatteverket, Bolagsverket och kreditupplysningsföretag och hur de kan användas för att kontrollera leverantörerna. Kontoret har också inlett ett samarbete med Skatteverket som bl.a. hållit seminarier för stadens upphandlare.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2008:73

2008:73

Motion av Malte Sigemalm (s) om kommunal revisionsrätt hos kommunens entreprenörer

Dnr 124-2443/2008

Många kommunala arbetsuppgifter utförs på entreprenad av olika företag, kooperativ och enskilda uppdragstagare.

När arbetsuppgifterna utförs i egen regi är det självklart att den kommunala revisionen har till uppgift att granska verksamheten som utförs av kommunens förvaltningar och bolag. Motivet för detta är att verksamheten ska genomföras så effektivt som möjligt och minimera riskerna för ekonomiska oegentligheter. Revisionen syftar naturligtvis också till att garantera skattebetalarna maximalt utbyte för den skatt man betalar.

När det gäller våra externa uppdragstagare ställs inte samma krav på insyn. Detta har i en del fall i några kommuner lett till att skattemedel kommit att användas på ett sätt som inte varit avsett. Med en ökande andel externa uppdragstagare minskar därmed den kommunala kontrollen över hur våra skattemedel används. Detta förhållande är inte bra. Tidvis har det dessutom funnits förslag om att mindre privata företag skulle ”slippa” att få sin verksamhet kontrollerad av externa revisorer.

Kommunen bör gå motsatt väg. Det är rimligt att den som utför arbetsuppgifter som betalas med skattemedel också omfattas av den kommunala revisionen. Krav på kommunal revision bör därför inskrivas i de avtal som kommunen träffar med externa uppdragstagare.

Med anledning av vad som anförts hemställer undertecknad motionär att

1. Stockholms kommunfullmäktige beslutar att kommunen vid antagande av entreprenörer avtalar om rätten för kommunen att när helst man önskar låta kommunrevisionen granska verksamheten

2. varje uppdragstagare är skyldig att efter varje verksamhetsår överlämna ett reviderat bokslut till kommunen.

Stockholm den 16 oktober 2008

Malte Sigemalm